

Världen

5 aktuella namn. GP:s utlandsreportrar tittar framåt och skriver personligt om människor som kommer att finnas med i nyhetsflödet. Urvalet är reporterns eget och du kommer att möta både kända och kanske lite mer överraskande namn.

Åsa Welander

Bevakar framför allt Latinamerika och är baserad i Mexico City. Skriver ofta om mänskliga rättigheter, migration, våld och organiserad brottslighet och har rapporterat om allt från jordbävning-katastrofer och presidentval till situationen i våldets El Salvador och krisens Venezuela.

OVRIKA UTLANDSREPORTRAR
Britt-Marie Mattsson,
Jan Höglund, Hanna Rydén

”Det är som en linje dragen i sanden, som säger till våra arter att det här är ögonblicket och vi måste agera nu”

DEBRA ROBERTS

”Skulle föredra en död son framför en homosexuell son”

JAIR BOLSONARO BRASILIEN

1 Som kongressledamot på 1990-talet sa han stolt ”Ja, jag är för diktatur! Vi kommer aldrig att lösa våra allvarliga nationella problem med den här oansvariga demokratin.” 2015 försvarade han den brasilianska diktaturen som styrde landet 1964–1985 och gjorde sig skyldig till försvinnanden och mord på hundratals motståndare.

Nu leder den högerpopulistiska Jair Bolsonaro kampen om presidentposten i Brasilien, där han tog hem 47 procent av rösterna i första valomgången för en vecka sedan.

Hans kontroversiella uttalanden kan staplas på rad. Han har sagt att han inte skulle våldta en kvinnlig kongressledamot endast för att hon var så ful, att han skulle föredra en död son framför en homosexuell son och upprepat gånger talat nedsättande om slavättlingar och förminskat slaveriets grymheter.

Trots den sexistiska, rasistiska och homofobiska retoriken har hans tal om privatiseringar av statliga bolag och hårdare tag mot kriminella fått fäste hos många brasilianare, som är trötta på en ekonomi i kräftgång, ständiga korruptionsskandaler och det ökande våldet.

Bild: LEO CORREA

I likhet med Filippinernas ökände president Rodrigo Duterte är Bolsonaros lösning på våldspiralen att döda fler kriminella och låta på vapenlagarna. Han har även pratat om tortyr som en användbar metod och vill återinföra dödsstraffet.

Den 28 oktober möter han Fernando Haddad i en andra valomgång. Haddad ersatte den populäre men korruptionsdömda tidigare presidenten Luiz Inácio Lula da Silva som arbetarpartiets kandidat och fick 28 procent av rösterna i söndags

ÓSCAR ROMERO EL SALVADOR

2 Det är 38 år sedan han mördades och inom katolska kyrkan var han länge kontroversiell. Men med påve Franciskus intåg blev också befrielseologin mer accepterad och idag helgonförklarar Monseñor Óscar Romero i Rom.

Det var under upptakten till inbördeskriget mellan vänstergerillan FMLN och den USA-stödda högerdiktaturen i El Salvador 1980–1992 som ärkebiskop Óscar Romero tog en alltmer framträdande roll för de svaga och fattiga. När han tillträdde 1977 sågs han som konservativ, men mordet på vännen och jesuitprästen Rutilio Grande samma

Bild: LEO CORREA

är innebar en tydlig vändpunkt.

Våldet och ojämlikheten i samhället blev snart Romeros viktigaste kamp och i sin predikan den 23 mars 1980 vände han sig direkt till landets militärer och poliser med en vädjan om att följa Guds lag om att inte döda, framför en politisk order om att göra just det: ”Jag ber er; jag bönfäller; jag kräver i Guds namn: Stoppa förtrycket!” avslutade han inför en fullsatt katedral i San Salvador. Dagen efter sköts han till döds framför altaret vid en gudstjänst i kyrkokapellet Divina Providencia.

Inbördeskriget krävde 75 000 människoliv och Romero har sedan mordet varit en nationalhjälte. Hans porträtt syns överallt i El Salvador och otaliga platser är uppkallade efter honom. Hans öppna kritik mot den statsmakt som gjorde våld på sitt eget folk har levat kvar som en symbol för kampen för rättvisa. Även om maktbalanserna idag ser annorlunda ut är våldet allt-

kvinnan att inneha posten, i församlingens 73-åriga historia.

FN har listat kvinnors rättigheter som högsta prioritet för årets generalförsamling och i samband med det årliga FN-mötet med alla medlemsländer härom veckan tydliggjorde María Fernanda Espinosa Garcés behovet av att fokusera på jämställdhet: ”Våld mot kvinnor finns fortfarande i alla regioner. Flickor och tonåringar saknar fortfarande tillgång till information och

jämt närvarande, såväl genom de gatugång som kontrollerar stora delar av landet, som genom de ”hårda tag” som regeringen försökt stävja gången med.

MARÍA FERNANDA ESPINOSA GARCÉS ECUADOR

3 När Ecuadors tidigare utrikesminister och försvarsminister i september tillträdde som ordförande för FN:s generalförsamling blev hon den fjärde

Bild: SALVADOR MELENDEZ

Bild: RICHARD DREW

kvalitativ utbildning”, sa hon och konstaterade att diskriminering mot kvinnor påverkar den globala ekonomin negativt.

FN:s generalsekreterare António Guterres har varit tydlig med att han vill se ett mer jämställt FN och valet av Espinosa Garcés kan ses som ett steg i den riktningen, liksom tillsättandet av Amina Mohammad som biträdande generalsekreterare.

Espinosa Garcés har nämnt såväl migration och klimat som jämlikhet och en reformering av FN som viktiga fokusområden under hennes år som ordförande. Hon har också pekat ut två möten som kommer att hållas i december som avgörande för världen: dels en migrationskonferens i Marocko, dels klimat-toppmötet i Polen.

En av hennes käpphästar är att göra FN relevant för alla. ”Som ni vet är jag även poet. Som en sådan är jag fullt medveten om att inget perspektiv är användbart om vi inte ser och att inga ord har något värde om vi inte lyssnar. Jag kommer att vara redo att lyssna på er alla och arbeta för och med er”, sa hon när hon valdes till posten tidigare i år.

CHRISTINE LAGARDE FRANKRIKE

4 I veckan har Internationella valutafonden, IMF, hållit sitt årliga möte med Världsbanken, den här gången på Bali i Indonesien. Inför mötet uppmanade IMF:s direktör Christine Lagarde länder att trappa ner och lösa de pågående handelskrigen, inte minst med den eskalerande handelskonflikten mellan Kina och USA i tankarna.

Hennes ambition är att bygga ett starkare och mer rättvist globalt handelssystem. Med

Bild: FIRDIA LISAWATI

DEBRA ROBERTS SYDAFRIKA

5 Den senaste rapporten från FN:s klimatpanel IPCC slår fast att vi har tolv år på oss att agera för att förhindra en total klimatkatastrof och att redan 1,5 graders uppvärmning kommer att påverka hundratals miljoner människor och ge fler extrema värmeböljor och översvämningar.

akuta ekonomiska kriser i bland annat Turkiet, Venezuela och Argentina, anser hon att det är än mer bråttom med ordentliga reformer.

Frågan är vilka hon och den i många läger bespottade institutionen har med sig. När Argentina härom veckan beviljades det största lånet i valutafondens historia, på motsvarande 520 miljarder kronor, var långtifrån alla nöjda och tacksamma. Lånet kommer i spåren av en snabbt ökande inflation och är något som president Mauricio Macri har legat på om, för att vinna tillbaka investerarens förtroende och minska oron för att landet inte ska kunna betala sina skulder nästa år. Samtidigt är IMF den kanske mest hatade institutionen i hela Argentina och i Buenos Aires demonstrerade tusentals människor emot lånet från fonden, som de anser skyldig till den värsta ekonomiska krisen någonsin i landet 2001.

Då som nu kom lånet med villkor och uppmaningar om åtstramningar och reformer och IMF har i efterhand erkänt att flera misstag som gjordes då bidrog till den ekonomiska kraschen som skickade miljoner människor i fattigdom. Att det nya räddningspaketet får önskad effekt är av högsta vikt inte bara för Argentina, men också för IMF, Lagarde och deras eftermälen.

”Det är som en linje dragen i sanden, som säger till våra arter att det här är ögonblicket och vi måste agera nu”, förklarade Debra Roberts, en av ordförandena för IPCC:s arbetsgrupp för konsekvenser av klimatförändringarna, och manade till handling: ”Det här är den största möjliga väckarklockan från forskarvärlden och jag hoppas att det mobiliserar människor och slår hål på stämningen av självbelåtenhet.”

Tidigare har världssamfundet framför allt talat om en begränsning av uppvärmningen till två grader, men enligt den nya rapporten som Roberts och de andra i gruppen tagit fram spelar vi tärning med möjligheterna till en dräglig tillvaro redan vid en uppvärmning på 1,5 grader.

För att hålla uppvärmningen under 1,5 grader krävs långt större ansträngningar än de som görs idag. I stället för att som politiker i USA, Brasilien och Australien vilja dra sig ur Parisavtalet skulle vi behöva sträcka oss till dess mest ambitiösa skrivningar. Men Roberts påpekar att även livsstilsförändringar kan göra stor skillnad: ”Det här handlar inte om avlägsen vetenskap, utan om var vi lever och arbetar, och det ger oss en ledtråd om hur vi kan bidra till den enorma förändringen, eftersom alla kommer att behöva vara involverade.”